

LINNEA LUNDBORG

SIDAN 1

Fakta om FN

Lärarmaterial

VAD HANDLAR BOKEN OM?

FN är en organisation som arbetar för fred i världen. 193 länder är medlemmar i FN. I boken får du veta mer om det viktiga arbete som de olika organisationerna inom FN gör.

LGR22 CENTRALT INNEHÅLL SOM TRÄNAS

- Sakprosatexter för barn och unga. Beskrivande, förklarande, instruerande och argumenterande texter. Texternas innehåll, uppbyggnad och typiska språkliga drag. (SV åk 4–6)
- Språkliga strategier för att minnas och lära, till exempel grafiska modeller och stödord. (SV åk 4–6)
- De mänskliga rättigheterna och deras betydelse, inklusive barnets rättigheter i enlighet med barnkonventionen. Principen om likabehandling, inklusive skydd mot diskriminering (Samhällskunskap åk 4–6).

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR

- Förmåga att formulera sig och kommunicera i tal och skrift, urskilja språkliga strukturer och följa språkliga normer.
- Läsa och analysera skönlitteratur och andra texter, för olika syften.
- Kunskaper om demokratiska värden och beslutsprocesser samt om mänskliga rättigheter.

LGRA22 CENTRALT INNEHÅLL SOM TRÄNAS

- Sakprosatexter för barn och unga. Beskrivande, förklarande och instruerande texter och hur deras innehåll kan organiseras. (SV åk 4–6)
- Att återge delar av innehållet i olika texter samt resonera om budskap och handling i texterna. (SV åk 4–6)
- De mänskliga rättigheterna och deras betydelse, inklusive barnets rättigheter i enlighet med barnkonventionen. Principen om likabehandling, inklusive skydd mot diskriminering. (SO åk 4–6)

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR

- Förmåga att formulera sig och kommunicera i tal och skrift samt med andra former för kommunikation.
- Förmåga att läsa och reflektera över skönlitteratur och andra texter.
- Kunskaper om samhällsförhållanden, demokrati och mänskliga rättigheter, religion och livsåskådning samt om geografiska och historiska förhållanden.

BINGO MED BEGREPP

1. Dela in eleverna i par.
2. Låt eleverna dela in ett papper i nio rutor, som en bingobricka.
3. Skriv ord på tavlan som handlar om FN, cirka 12 ord. Eleverna börjar med att skriva ord från tavlan i de tomma rutorna.
4. Använd en webbsida med ett digitalt snurrhjul där du har skrivit frågor som är kopplade till orden.
5. Snurra det digitala hjulet och läs frågan där det stannar. Om de har svaret på sin bricka lägger de en markör på det.
6. Det par som först har tre i rad ropar "Bingo".
7. Detta går att göra flera gånger. Byt bingobricka och/eller par.

EN FÅR GÅ

I denna övning är alla aktiva och får säga vad de tänker och tycker om en viss fråga. Skriv ner frågor som du vill att eleverna ska diskutera med varandra, som är kopplade till boken.

Exempel:

I FN ska alla länder arbeta för fred. Om ett FN-land startar en konflikt med ett annat land, vad tycker ni då ska hända? Motivera.

Vilken av de olika grupperna inom FN som ni läst om i boken tycker ni är viktigast? Motivera ert svar.

1. Dela in eleverna i grupper om fyra. Ge eleverna i varje grupp var sin siffra 1–4 (eventuellt skriv den på handen så att de inte glömmet den).
2. Ställ en fråga, gärna en öppen fråga.
3. Grupperna kör "huvuden ihop" och diskuterar frågan. När alla i gruppen har ett svar på frågan ställer de sig på en rad för att visa att de är klara.
4. Säg en siffra, till exempel 2. Alla 2:or byter grupp. Nu bildas en ny grupp, med tre elever och en ny medlem. Alla delar sina tankar och svar och jämför med varandra.
5. Ställ en ny fråga och gör om övningen.

TRÄNA PÅ ATT SKRIVA BREV

Låt eleverna träna på att skriva ett brev genom att låtsas att de är representant för ett land som är medlem i FN och som försöker övertyga ett land som inte är medlem i FN.

Eleverna ska ha med följande information i brevet:

- Börja med att presenterar vem du är och vilket land du representerar.
- Berätta varför du skriver brevet.
- Berätta vad FN är och vad de arbetar med.
- Skriv om fördelarna med att gå med i FN.

TIPS PÅ MATERIAL

På fn.se finns det mycket bra material som du kan använda dig av i undervisningen: <https://fn.se/engagera-dig/fniskolan/metod-material/>.

FACIT LÄSFÖRSTÅELSE

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

1. Vad är FN en förkortning av?

FN är en förkortning av Förenta Nationerna.

2. När bildades FN?

FN bildades den 24 oktober 1945.

3. Sätt ett kryss i de rutor som stämmer med vad FN arbetar med:

De arbetar för att människor ska vara trygga.

De arbetar med att alla människor ska ha ett arbete.

De arbetar med att alla elever ska ha tillgång till datorer i skolan.

De arbetar med att alla människor ska ha någonstans att bo.

De arbetar med att stoppa klimatförändringar.

De arbetar med att stoppa alla djurförsök.

De arbetar med att se till att alla människor har mat.

4. Vem är António Guterres?

António Guterres är generalsekreterare i FN.

5. Varför fick Dag Hammarskjöld Nobels fredspris?

Dag Hammarskjöld fick Nobels fredspris för att han gjorde många bra saker.

Han fick bland annat Kina att lämna tillbaka amerikanska militärer som suttit i fängelse i Kina.

6. Var träffas alla medlemsländer?

Alla medlemsländer träffas i generalförsamlingen i New York.

7. Om medlemsländerna i FN tycker olika hur kan de då göra?
Om alla medlemsländer tycker olika så kan man försöka övertyga de andra om att ens åsikt är bäst.
8. Vad tänker du när du hör talet 193?
Talet 193 är antalet medlemsländer i FN.
9. Sätt ett kryss i den ruta där påståendet stämmer:
- En resolution är ett beslut som gjorts av FN.
- Alla länder måste följa en resolution som generalförsamlingen i FN har gjort.
- FN:s högkvarter ligger i Nederländerna.
- FN:s säkerhetsråd har 15 medlemsländer.
- Att ha veto innebär att man kan stoppa ett beslut som gjorts av de andra länderna i Säkerhetsrådet.
10. Vilka länder är alltid med i Säkerhetsrådet?
Frankrike, USA, Ryssland, Kina och Storbritannien är alltid med i Säkerhetsrådet.
11. Vad är en sanktion?
En sanktion innebär att man inte får köpa något från ett visst land.
12. Varför inför man ibland sanktioner mot ett land?
Man inför ibland sanktioner för att tvinga landet att sluta att kriga.
13. Nämn tre saker som en FN-styrka kan hjälpa till med.
En FN-styrka kan exempelvis hjälpa till med att vakta så att ingen bryter en vapenvila, se till så att politiska val kan genomföras och skydda barn så att de inte blir skadade i konflikter.
14. När kan man använda sig av Internationella domstolen i Haag?
Man kan använda sig av den internationella domstolen i Haag när två länder är i konflikt med varandra och man behöver hjälp att lösa konflikten.
15. Hur många länder följer alla trettio artiklarna om mänskliga rättigheter?
Inget land följer alla trettio artiklarna om de mänskliga rättigheterna.

16. Vad arbetar UNHCR med?

UNHCR arbetar med att flyktingar ska få asyl, alltså stanna i landet de flytt till. De ser även till att det finns mat, vatten och andra nödvändiga saker i flyktingläger.

17. Vad står det i Barnkonventionen?

I Barnkonventionen står det om vilka rättigheter barn har.

18. Vilka är namnen på organisationerna som man ser på symbolerna nedan?

Förenta Nationerna

UNHCR

UNICEF

19. Vem arbetar UNICEF med att hjälpa?

UNICEF arbetar med att hjälpa barnen i världen som lever i fattigdom eller i länder där det är en konflikt.

20. Vad arbetar svenska FN-förbundet med?

Svenska FN-förbundet arbetar med att hjälpa FN att bli bättre, men de är inte en del av FN. De följer upp hur Sverige följer de beslut som tagits inom FN.

Frågor mellan raderna (Du måste tänka efter när du har läst texten.

Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

21. Varför är det viktigt att fira FN-dagen?

Det är viktigt att fira FN-dagen för att påminnas om att fred är viktigt och att FN finns.

22. Varför är det bra om den som är generalsekreterare för FN tidigare varit en diplomat?

Det är bra om generalsekreterare tidigare varit diplomat för att då har den kunskap i hur man arbetar med konflikter, vilket kan vara bra att kunna när man arbetar för fred.

23. Varför är Norge ett av de länderna som måste ge mycket pengar till FN?

Norge måste ge mycket pengar eftersom Norge är ett rikt land.

Frågor bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

24. Varför tror du att NF slutade att fungera när andra världskriget startade?

Eget svar.

25. Har du firat FN-dagen i skolan? Vad gjorde ni då?

Eget svar.

26. Har du hört talas om någon konflikt där de infört vapenvila? Vilket land eller vilka länder gällde det?

Eget svar.

27. Är det någon av dessa delar av barnkonventionen som du anser att man inte följer i Sverige (motivera ditt svar):

- Alla barn är lika mycket värda.
- När vuxna bestämmer saker som gäller barn, ska de alltid tänka på vad som är bäst för barnen.
- Alla barn har rätt till liv och utveckling.
- Alla barn har rätt att säga hur de vill ha det och vuxna måste lyssna.

Eget svar.

28. Varför tror du att FN har gjort det svårare att stoppa beslut genom att lägga in sitt veto?

Eget svar.

29. Skriv något du lärde dig efter att du läst boken.

Eget svar.

PARA IHOP ORD FRÅN BOKEN

Para ihop varje ord med rätt förklaring. Allt finns i boken så ett tips är att hitta ordet i boken och läsa meningen där ordet står. Då kanske du kan få en ledtråd till ordet.

Fyll i rätt siffra i respektive ruta eller skriv ut och dra streck.

1. Haag	8	FN-dagen
2. Vapenvila	6	arbetar med att lösa konflikter
3. Vetorätt	5	tips eller råd till medlemsländerna
4. New York	1	här finns den Internationella domstolen
5. Resolution	4	här finns FN:s högkvarter
6. Diplomat	3	ett sätt att stoppa ett beslut
7. Dag Hammarskjöld	2	en paus i kriget
8. 24 oktober	7	svensk generalsekreterare i FN som fick Nobels fredspris
9. Barnkonventionen	10	ett projekt för att stoppa könsstympning i Etiopien
10. Flicka	9	här står det om barns rättigheter